

Advies

Het toekomstig streekoverleg in Vlaanderen

Brussel, 19 december 2012

Adviesvraag: eigen initiatief

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring dagelijks bestuur SERV: 19 december 2012

Bekrachtiging raad: 16 januari 2013

De heer Kris Peeters
Minister-president en Vlaams minister van Vlaams minister
van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en
Plattelandsbeleid

Martelaarsplein 19

B-1000 BRUSSEL

contactpersoon
Wim Knaepen
wknaepen@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20121219_streekoverleg_WK

Brussel
19 december 2012

Michel Dethée
mdethee@serv.be

Betreft: Het toekomstig streekoverleg

Mijnheer de Minister-president,

Op 8 april 2011 hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan het Witboek Interne Staatshervorming. Eén van de intenties van het Witboek is de aanpak van de intermediaire verrommeling vanuit de vaststelling dat er talloze tussenstructuren tussen de drie democratisch verkozen bestuursniveau zijn ontstaan.

Om het Witboek te implementeren worden een aantal uitvoeringslijnen voorzien, vertaald in concrete te realiseren doorbraken. Gelet op de bovenvermelde intentie van het Witboek wekt het geen verwondering dat één van de uitvoeringslijnen de vereenvoudiging van de intermediaire ruimte betreft. Doorbraak 67 handelt over het streekoverleg en stelt als principe voorop om in het kader van de regioscreening te komen tot een lichtere structuur, eenvoudigere financiering en een duidelijke rol en taakverdeling tussen de actoren. Meer concreet behelst doorbraak 67 na afloop van de gebiedsdekkende regioscreening desgevallend 1) het herzien van de koppeling tussen de subregionale adviesbevoegdheden op vlak van arbeidsmarktbeleid (bipartiete overleg) enerzijds en het overleg op streekniveau of stadsregioniveau inzake ruimtelijke economie en sociaaleconomische streekontwikkeling (tripartiete overleg) anderzijds, dit teneinde het organisatorische model hiervoor te vereenvoudigen (met inbegrip van de financiering ervan); en 2) de inbedding van het overleg over ruimtelijke economie en sociaaleconomische streekontwikkeling met de sociale partners op streekniveau of stadsregioniveau in bestaande structuren, afhankelijk van de resultaten van de regioscreening.

De beleidsintenties van het Witboek en het uitgangspunt van de SERV dat streekoverleg integraal deel uitmaakt van het sociaal overleg maken dat de SERV in zijn werkprogramma 2012 als onderdeel van de cluster economie en economisch omgevingsbeleid het so-

ciaaleconomisch streekoverleg als overleg- en adviesthema heeft ingebed. Gelet op de werkzaamheden die reeds werden opgestart in uitvoering van het Witboek (proeftuinen, regioscreening) wil de SERV de verdere ontwikkelingen terzake niet langer afwachten maar pro-actief zijn visie ventileren over het toekomstige streekoverleg in Vlaanderen.

Met dit advies breidt de SERV tevens een vervolg op zijn acquis terzake dat hij doorheen de jaren heeft opgebouwd.

Voor de SERV blijft een goed functionerend sociaaleconomisch streekoverleg een cruciaal gegeven. Het is daarbij volgens de SERV essentieel dat het streekoverleg gebiedsdekkend in Vlaanderen wordt georganiseerd en dat geïntegreerde streekontwikkeling en de aanpak van bovenlokale uitdagingen gebeurt op een tussenniveau tussen gemeente en provincie. Het model SERR/RESOC/ERSV komt hieraan tegemoet. In zijn advies gaat de SERV dieper in op de inhoudelijke en organisatorische knelpunten van het streekoverleg en formuleert hij een aantal voorstellen om het streekoverleg te optimaliseren. Hierbij komt zowel de structuur ERSV/RESOC/SERR aan bod, de precieze taakverdeling tussen de geledingen, de rol van de Vlaamse en lokale overheden, het belang van een kwaliteitsvol streekpact in de zin van een heus streekcontract en de aandacht voor de grootstedelijke problematiek.

Mijnheer de minister-president, we willen nogmaals onderstrepen dat streekoverleg voor de Vlaamse sociale partners geen onderdeel is van de intermediaire structuur maar integraal deel uitmaakt van de Vlaamse sociale overlegcultuur. Als dusdanig kan het ERSV/RESOC/SERR-overlegmodel dan ook niet het voorwerp uitmaken van een vereenvoudigingsbeleid. Wel kan het functioneren ervan geoptimaliseerd worden. In zijn advies doet de SERV hiervoor de nodige voorstellen. Wij hopen dan ook dat met deze voorstellen terdege wordt rekening gehouden zodat het streekoverleg nog meer dan nu als motor kan fungeren van sociaaleconomische streekontwikkeling.

Met de meeste hoogachting,

Pieter Kerremans,
administrateur-generaal.

Karel Van Eetvelt,
voorzitter.

Inhoud

1.	Het streekoverleg blijft essentieel	9
2.	Organisatorische en inhoudelijke knelpunten in het streekoverleg.....	10
2.1.	Organisatorische knelpunten	10
2.2.	Inhoudelijke knelpunten	11
3.	Voorstellen voor het toekomstig streekoverleg	11
3.1.	Een sterk regionaal draagvlak als hoeksteen van streekoverleg.....	11
3.2.	Een sterker engagement van de Vlaamse en lokale overheid.....	14
3.3.	Een duidelijke taakafbakening in het streekoverleg met behoud van binding tussen SERR en RESOC	15
3.3.1.	RESOC als sleutelorgaan voor beleids- en visieontwikkeling	15
3.3.2.	De SERR als adviesorgaan	16
3.3.3.	Behoud van de binding tussen SERR en RESOC.....	17
3.3.4.	ERSV als koepel.....	17
3.4.	Aandacht voor de grootstedelijke problematiek in het streekcontract.....	18

Krachtlijnen

De SERV heeft steeds het belang onderstreept van een goed functionerend sociaal-economisch streekoverleg. Het sociaaleconomisch streekoverleg mobiliseert, naast de betrokken besturen, heel wat vertegenwoordigers uit het sociaaleconomisch middenveld.

Het is daarbij volgens de SERV essentieel dat het streekoverleg gebiedsdekkend in Vlaanderen wordt georganiseerd en dat geïntegreerde streekontwikkeling en de aanpak van bovenlokale uitdagingen gebeurt op een tussenniveau tussen gemeente en provincie. Het model SERR/RESOC/ERSV komt hieraan tegemoet.

Volgens de SERV moet de SERR-RESOC niet tot categorie van de intermediaire structuren gerekend worden, maar maken ze integraal deel uit van het sociaal overleg. Het is essentieel dat de sociale partners op een volwaardige wijze betrokken blijven bij het streekontwikkelingsbeleid. De SERV bevestigt het engagement van alle sociale partners om ook op subregionaal niveau de rol in het sociaal overleg ten volle op te nemen.

Om het streekoverleg een versterkt en waar nodig een vernieuwd elan te geven formuleert de SERV aantal voorstellen :

1) Nood aan een sterk draagvlak in de regio. De sterke territoriale binding moet een eenheid van analyse toelaten bij alle betrokken stakeholders in de streekontwikkelingscoalitie om te komen tot een lange termijnvisie. Deze wordt vertaald in een streekcontract dat de basis vormt voor de gecoördineerde en geïntegreerde beleidsaansturing door een efficiënt co-governance systeem. Het streekcontract moet kwaliteitsvol zijn en een impact op streekontwikkeling genereren. Op die manier vormt het een krachtige impuls voor een daadwerkelijk engagement vanuit de Vlaamse regering, waarbij een aantal thematische prioriteiten door een adequaat overheidsinstrumentarium worden gevaloriseerd. Overleg tussen de streekactoren, de Vlaamse overheid en de SERV ligt aan de basis van deze thematische prioritering. Indien de invulling van het streekcontract in bepaalde regio's achterwege blijft, kan een additief call-systeem voor projecten inzake streekontwikkeling een mogelijk instrument vormen. De opmaak van een nieuw streekcontract vergt wel de nodige tijd – in ieder geval meer dan decretaal voorzien – onder meer om te kunnen afstemmen op de provinciale en gemeentelijke beleidsplannen.

2) Een sterker engagement van de Vlaamse en lokale overheid. Het streekbeleid belangt ook het Vlaamse niveau aan en de sociaaleconomische ontwikkeling van Vlaanderen wordt mee gestalte gegeven door dit streekbeleid. Daarom dient het engagement van de Vlaamse overheid versterkt te worden, zowel inhoudelijk door de ontwikkeling van eigen beleidsvisies en – in uitvoering hiervan – van streekgerichte beleidsacties, als via de ondersteuning van bottom up ontwikkelde streekprojecten. De Vlaamse overheid kan dit noodzakelijke engagement opnemen en nakomen door de medeondertekening van het streekcontract.

Naast het engagement van de Vlaamse overheid wijst de SERV ook op het belang van de engagementen van de lokale bestuursniveaus ten aanzien van de in de streekpact/streekcontract gemaakte/te maken strategische keuzes. Zowel bij de provincies als de gemeenten stelt zich de vraag naar de afstemming met de bestaande/nieuwe beleidsplannen en of specifieke budgetten worden voorzien om de engagementen te

kunnen nakomen. Voor het concretiseren van de engagementen van de lokale besturen is het voor de SERV essentieel dat de vertegenwoordigers van de lokale besturen, binnen hun bestuur, een uitvoerend mandaat hebben.

3) Een duidelijke taakafbakening in het streekoverleg met behoud van binding tussen RESOC en SERR.

a) De RESOC als sleutelorgaan voor beleids- en visievorming

De SERV heeft in het verleden steeds de bepalende rol van RESOC inzake beleids- en visieontwikkeling beklemtoond (regierol). Volgens de SERV dient deze rol gewaardeerd te worden door enerzijds RESOC de volle bevoegdheid te geven over de opmaak, opvolging en evaluatie van het streekcontract en anderzijds door samen met VVSG¹ en VVP² te werken aan een actievere inbreng van de vertegenwoordigers van de lokale besturen. Het beklemtonen van de rol van RESOC als sleutelorgaan voor beleids- en visieontwikkeling impliceert voor de SERV dat de uitvoering van het streekpact/streekcontract bij prioriteit wordt toegewezen aan derde partijen (actorrol) en dat de rol van RESOC als sleutelorgaan voor sociaaleconomisch streekoverleg gevaloriseerd en uitgeklaard wordt ten aanzien van die derde partijen.

b) De SERR als adviesorgaan

De SERV is van oordeel dat het adviesluik best gecentraliseerd wordt binnen een SERR die qua samenstelling een afspiegeling vormt van de SERV.

Wat de concrete organisatie van het bipartiete overleg in de SERR betreft, is de SERV vragende partij dat de SERR's van de streek binnen een provincie worden gestimuleerd om na te gaan of de feitelijke realiteit en werking toelaten om op een hoger schaalniveau specifieke opdrachten af te stemmen, te coördineren en te overleggen.

Een efficiënte adviesverlening veronderstelt dat er een duidelijke structuur wordt aangebracht in de adviesvragen. Voor de SERV is het essentieel dat er onderscheid wordt gemaakt tussen beleidsgerichte adviesvragen en adviesvragen van eerder technische aard. Een screening van de huidige adviesfuncties van zowel SERR als RESOC moet een categorisering van de adviesvragen toelaten.

c) ERSV als koepel

De SERV is er voorstander van dat bottom-up wordt nagegaan of een ERSV, behalve als juridische en financiële koepel, ook kan fungeren als organisatorische koepel. Daartoe dienen de diverse streken van een provincie af te toetsen in welke mate er behoefte is aan en consensus voorhanden is voor dergelijke juridisch, financiële en organisatorische integratie. De SERV pleit er voor dat elke ERSV in een protocol met de RESOC's/SERR's duidelijk aangeeft welke ondersteuning zij zal bieden, hetgeen ook de transparantie van de geldstromen naar deze geledingen ten goede zal komen. Het vergroten van de dynamiek van het streekoverleg door ondersteunende taken vanuit de ERSV en het bevorderen van de transparantie van de beleids- en managementaansturing kunnen belang-

¹ Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

² Vereniging van Vlaamse Provincies

rijke overwegingen vormen voor de bottom-up aftoetsing naar de draagwijdte van de ERSV-taakafbakening.

d) Behoud van binding tussen RESOC en SERR

Aangezien zowel SERR als RESOC sociaaleconomische dossiers behandelen en de SERR-leden ook zitting hebben in RESOC, wordt de binding tussen SERR en RESOC op die manier versterkt. Deze verwevenheid maakt tevens een ruimere kennisopbouw en –deling mogelijk.

Economisch beleid, arbeidsmarktbeleid en daaraan verbonden randvoorwaarden zijn volgens de SERV geen strikt te onderscheiden beleidsdomeinen waarbij het ene een exclusief domein van de RESOC zou zijn en het andere als een prerogatief van de SERR kan worden beschouwd.

4) Aandacht voor de grootstedelijke problematiek in het streekcontract

Dit aandachtspunt betreft de grootsteden Antwerpen, Gent en het Vlaams Strategisch Gebied Brussel. De SERV pleit ervoor dat waar relevant in het streekcontract een luik wordt voorzien waarin de nodige aandacht wordt besteed aan de specifieke problematiek van de grootstad. Eventueel kan geopteerd worden voor een apart stadscontract. De specifieke context betreft enerzijds de verzoening van de prioriteiten op stedelijk niveau met de band van de grootstad met het hinterland en anderzijds de verhouding en de plaats van de SERR en RESOC in het grootstedelijke landschap van veelal sterke actoren.

Advies

1. Het streekoverleg blijft essentieel

De SERV heeft in vroegere adviezen³ steeds het belang onderstreept van een goed functionerend sociaaleconomisch streekoverleg. Het sociaaleconomisch streekoverleg mobiliseert, naast de betrokken besturen, heel wat vertegenwoordigers uit het sociaaleconomisch middenveld. De levende krachten van de verschillende streken in Vlaanderen erkennen dat het bi- en tripartiete streekoverleg heel wat potentieel biedt. Dit geldt zowel in de bijdrage voor het sociaaleconomisch beleid op de drie bestuurlijke niveaus, voor de sociaaleconomische ontwikkeling alsook voor het bereiken van een consensus over belangrijke streekdossiers.

Het is daarbij volgens de SERV essentieel dat het streekoverleg gebiedsdekkend in Vlaanderen wordt georganiseerd en dat geïntegreerde streekontwikkeling en de aanpak van bovenlokale uitdagingen gebeurt op een tussenniveau tussen gemeente en provincie. Het model SERR/RESOC/ERSV komt hieraan tegemoet.

De wijze waarop de sociale partners gestructureerd bij het beleid worden betrokken, heeft de SERV altijd nauw aan het hart gelegen. Het streekoverleg is in dat opzicht van cruciaal belang voor de sociale partners. In tegenstelling tot wat het Witboek Interne Staatshervorming stelt, moet de SERR-RESOC-structuur volgens de SERV niet tot categorie van de intermediaire structuren gerekend worden, maar maakt ze integraal deel uit van het sociaal overleg. Het kan volgens de SERV dus absoluut niet de bedoeling zijn dat de interne bestuurlijke hervorming van de intermediaire structuren wordt aangegrepen om de betrokkenheid van de sociale partners als belangrijke actoren in de streekontwikkeling in vraag te stellen of te weren. Het is essentieel dat de sociale partners op een volwaardige wijze betrokken blijven bij het streekontwikkelingsbeleid. De SERV bevestigt het engagement van alle sociale partners om ook op subregionaal niveau de rol in het sociaal overleg ten volle op te nemen.

Het komt er nu op aan het sociaaleconomische streekoverleg een versterkt en waar nodig een vernieuwd elan te geven. Hieronder formuleert de SERV een aantal voorstellen die hieraan tegemoet kunnen komen.

³ Zie onder meer Advies over voorontwerp van decreet betreffende het statuut, de werking, de taken en de bevoegdheden van de erkende regionale samenwerkingsverbanden, de sociaal-economische raden van de regio en de regionale sociaal-economische overlegcomités, 10 september 2003; advies over het voorontwerp van decreet houdende vaststelling van het kader tot oprichting van de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen (POM), 21 januari 2004; aanbeveling over 'de verdere ontwikkeling van een sociaaleconomisch streekbeleid in de context van de RESOC en SERR. Belangrijke aandachtspunten van de sociale partners bij de inhoudelijke invulling van het sociaal-economisch streekbeleid, 11 mei 2005; aanbeveling betreffende 'de bijdrage van Vlaanderen aan het Nationaal Strategisch Referentiekader met betrekking tot de implementatie van de Europese structuurfondsen 2007-2013 in Vlaanderen, 2 mei 2006; aanbeveling over 'de draagwijdte en de opvolging van de streekpacten, 14 november 2007; aanbeveling over 'de werking van het sociaaleconomisch streekoverleg, 12 november 2008; advies over het Groenboek Interne Staatshervorming, 6 oktober 2010.

2. Organisatorische en inhoudelijke knelpunten in het streekoverleg

Een globaal beeld schetsen van de werking van de verschillende SERR's en RESOC's over gans Vlaanderen is moeilijk. Er is geen eenduidig beeld te schetsen dat representatief is voor gans Vlaanderen. Noch de werking noch de impact van de werking zijn hetzelfde voor alle 13 SERR's of alle 15 RESOC's. Ook de onderlinge verhouding tussen SERR en RESOC geeft geen eenduidig beeld.

Ook al is het moeilijk om een globaal beeld te vormen, toch kunnen enkele organisatorische en inhoudelijke knelpunten naar voor geschoven worden.

2.1. Organisatorische knelpunten

Vooreerst wijst de SERV op de problematiek van de 'versplintering'. Er is een gebrek aan afstemming, eenduidigheid en transparantie en dit zowel in financiering als naar werking toe. Door de grote 'versplintering' is het niet steeds duidelijk waarvoor de mensen en middelen ingezet worden. Daardoor wordt er geen schaalvoordeel gerealiseerd, hetgeen nochtans de initiële bedoeling was van de decreetgever.

Ten tweede heerste er onduidelijkheid over de aansturing en opvolging van de personeelsleden. Niet alle personeelsleden van de SERR's en RESOC's kunnen vrij ingezet worden. Zo zijn de projectontwikkelaars verbonden met de diversiteitsplannen en moeten zij in principe ongeveer 37 diversiteitsplannen per voltijds equivalent realiseren. De stafmedewerker economie moet in principe ingezet worden voor de economische ontwikkeling van de regio. Zo heeft het Departement Economie in 2008 een beroep gedaan op deze stafmedewerkers om de 'ijzeren voorraad' in kaart te brengen. Enkel de personeelsleden in het kader van arbeidsmarktcoördinatie hebben een vrije rol. Het feit dat bepaalde personeelsleden een duidelijk afgebakende opdracht hebben binnen het Vlaams beleid zorgt voor verwarring rond hun aansturing.

Daarnaast ontbreekt er een overzicht van alle soorten van technische adviezen die decretaal worden opgelegd aan de SERR-RESOC alsmede van andere soorten van adviesvragen die vanuit de praktijk worden gesteld. Dit bemoeilijkt een opportuniteits-, efficiëntie- en doelmatigheidsbeoordeling van het geheel aan gestelde adviesvragen.

Verder scheidt de tweeledige structuur van de organisatie (SERR, RESOC) en het onduidelijk mandaat van de leden van de SERR- en RESOC-vergaderingen enerzijds onduidelijkheid ten aanzien van de personeelsleden en anderzijds een onduidelijk verwachtingspatroon ten aanzien van de Vlaamse overheid. Dit vacuüm zorgt voor een vrij losse en zeker niet gestructureerde invulling van de verschillende opdrachten. De SERV erkent dat dit deels ook de verantwoordelijkheid is van de leden, maar de structuur draagt zeker niet bij tot een verduidelijking.

De SERV wijst dan ook op het belang van de participatie van gemandateerde vertegenwoordigers van de lokale besturen in de RESOC en ERSV-structuren. Immers, lokale besturen stappen steeds weer in nieuwe, van elkaar verschillende samenwerkingsverbanden en zien vaak door de bomen het bos niet meer. Vaak gaat het om de-

zelfde mensen waarvan niet duidelijk is met welk mandaat zij participeren in de diverse samenwerkingsverbanden, in casu de RESOC/ERSV-structuren.

2.2. Inhoudelijke knelpunten

Naast organisatorische knelpunten manifesteren zich ook inhoudelijke knelpunten.

Vooreerst stelt de SERV vast dat het in de verschillende regio's nog steeds niet duidelijk wat SERR- of wat RESOC-materie is. De decreetgever is er steeds vanuit gegaan dat sommige zaken zich inhoudelijk wel zouden uitwijzen, maar de onduidelijkheid op het terrein bewijst het tegendeel. Bovendien is de Vlaamse overheid niet steeds consequent wat betreft wie een adviesvraag moet behandelen. De verschillende subregio's gaan hier zo pragmatisch mogelijk mee om.

Ten tweede stelt de SERV zich vragen bij de diversiteit en het nut van sommige adviesvragen. Bij wijze van voorbeeld verwijst de SERV naar het advies dat een RESOC moet geven in het kader van een erkenningsdossier voor een invoegbedrijf. Van een RESOC wordt verwacht dat hij oordeelt over 3 specifieke elementen, maar niet over een uitbreiding van een Sociale of Beschutte Werkplaats. Bovendien wordt het advies in kader van een invoegdossier op Vlaams niveau over gedaan binnen de Adviescommissie Sociale Economie, waar het RESOC-advies slecht één advies is naast de anderen.

Een derde belangrijk inhoudelijk knelpunt betreft het streekpact en het daaraan verbonden (gebrekkige) engagement. Hierop wordt uitvoerig ingegaan in punt 3.1 en 3.2.

3. Voorstellen voor het toekomstig streekoverleg

3.1. Een sterk regionaal draagvlak als hoeksteen van streekoverleg

Streekoverleg en streekontwikkeling hebben maar zin en nut, indien ze gelegitimeerd en gevaloriseerd worden door een sterk draagvlak in de regio. Dit draagvlak kan versterkt worden door :

- **De ruimte voor visievorming en de opmaak van een lange termijn streefbeeld** voor de toekomstige ontwikkeling van de regio.

De sterke territoriale binding moet een eenheid van analyse toelaten bij alle betrokken stakeholders in de streekontwikkelingscoalitie. Deze geografische component speelt een belangrijke rol bij de identificatie bij de vooropgestelde gebiedsafbakening. Cruciaal is dat men bij de visievorming kan inzetten op regio geëigende sectoroverschrijdende speerpunten. Naargelang de regio is het mogelijk te komen tot verschillende visies, prioriteiten, doelstellingen en strategieën alsook tot ingebedde hefboomprojecten.

■ **Een efficiënt co-governance systeem met gemandateerde kernleden.**

Het co-governance systeem moet zich beperken tot een kerngroep (zie verder) die de identiteit van de regio kan vertalen in een streekcontract (zie infra) dat de basis vormt voor de gecoördineerde en geïntegreerde beleidsaansturing. Co-governance impliceert tevens dat de streekontwikkelingscoalitie het gemeenschappelijk streekbelang via concrete engagementen ook in de praktijk omzet.

Hiervoor is de betrokkenheid vereist van gemandateerde kernleden, in het bijzonder vanuit de lokale besturen. Voor de SERV is het essentieel dat de vertegenwoordigers van de lokale besturen, binnen hun bestuur, een uitvoerend mandaat hebben.

■ **Een sterkere betrokkenheid van de Vlaamse en lokale overheid in het co-governance systeem.** Deze vereiste interfereert sterk met het benodigde sterkere engagement van de Vlaamse en lokale overheid (zie punt 3.2).

Naast de co-governance partijen op streekniveau is ook het Vlaamse niveau betrokken via het Platform Socio-Economisch Streekontwikkelingsbeleid. Het Platform vloeit voort uit artikel 35 van het SERR/RESOC/ERSV-decreet, waarin de basis wordt gelegd voor het overleg inzake de coördinatie en de opvolging van het streekbeleid. In dit artikel wordt voorzien in een af te sluiten protocol hierover. De initiële opzet van het Platform bestond erin dat met de verantwoordelijken van het streekoverleg enerzijds en de Vlaamse overheid en sociale partners anderzijds strategisch overleg op beleidsniveau zou plaatsvinden. De SERV is van oordeel dat tot op heden dit initiële opzet onvoldoende werd ingevuld. De SERV dringt er op aan om dit deel van het co-governancesysteem te herbekijken, waarbij wordt nagegaan hoe op Vlaams niveau het strategisch beleidsoverleg met streekverantwoordelijken, de Vlaamse overheid en de Vlaamse sociale partners op een efficiënte en effectieve wijze kan worden opgezet.

Aangezien er co-governance is opgezet met sociale partners, lokale besturen en provinciaal bestuur is het evident dat alle dossiers op beide bestuurlijke niveaus met streekimpact aan RESOC worden voorgelegd ter advies. Deze betrokkenheid moet via concrete engagementen worden vastgelegd met de lokale besturen en de provincies, waarbij de materies die betrekking hebben op de beleidsvoorbereiding en die zij systematisch zullen voorleggen aan de RESOC's worden gedefinieerd alsook de procedures hiervoor.

■ **Een streekcontract.**

De SERV beschouwt de huidige generatie streekpacten als een gemiste kans. De opmaak van de streekpacten heeft veel energie en tijd gekost en toch is er vandaag nog weinig te merken van de impact van deze documenten. Slechts in enkele regio's vormen de streekpacten de leidraad en de toetssteen bij het verlenen van adviezen.

Volgens de SERV heeft dit te maken met :

- Het te beperkte engagement van de Vlaamse overheid . Bij het decreet van 2004 heeft de Vlaamse overheid, ondanks herhaaldelijke pleidooien van de SERV om dit niet te doen, duidelijk gekozen voor een rol op de achtergrond. Dergelijke schaduwrol is echter contraproductief voor het streeken-enthousiasme en de streekwerking op het terrein.

- De onvoldoende kwaliteit van sommige streekpacten. Het gebrek aan kwaliteit van sommige streekpacten weekt weinig enthousiasme los bij de Vlaamse overheid om zich te engageren voor de uitvoering ervan.

De SERV roept de SERR/RESOC's dan ook op om te werken aan meer kwaliteitsvolle streekpacten met een effectieve impact voor de streek, die een krachtige impuls vormen voor een daadwerkelijk engagement vanuit de Vlaamse regering. De SERV houdt hierbij een warm pleidooi voor de opmaak van een heus streekcontract. Om dit streekcontract te valoriseren dringt de SERV er bij de Vlaamse overheid op aan om een adequaat instrumentarium te voorzien dat de streekactoren toelaat hun streekcontract op een streekeigen maat thematisch in te vullen. De evaluatie van de streekpacten vormt voor de SERV een uitgelezen moment om via overleg in het Platform Streekontwikkelingsbeleid de thema's te prioriteren waarvoor de Vlaamse overheid zich met haar instrumentarium zal engageren.

De sociale partners zullen hun verantwoordelijkheid opnemen indien de invulling van het streekcontract in bepaalde regio's achter blijft. In die gevallen kan een additief call-systeem voor projecten inzake streekontwikkeling een mogelijk instrument vormen. Het bijkomend call-systeem kan slechts worden ingezet na overleg in VESOC.

Volgens de SERV moeten de nieuw op te stellen streekpacten dus resulteren in streekcontracten, die mede ondertekend worden door de Vlaamse overheid. Het streekpact moet evolueren naar een document waarin projecten worden opgenomen binnen enerzijds door Vlaanderen en anderzijds door de regio ontwikkelde strategische lijnen (speerpunten). Vanuit die invulling van het streekpact wordt het streekcontract eveneens vanuit beide invalshoeken – topdown en bottom up – ingevuld met concrete engagementen van de betrokken actoren (uitvoering, middelen, tijds kader).

De SERV is er zich van bewust dat de opmaak van een dergelijk nieuw streekpact/streekcontract niet eenvoudig is, alleen al omwille van het feit dat de nodige afstemming en coherentie met de nieuwe provinciale en gemeentelijke beleidsplannen moet worden nagestreefd. Om de stroomlijning tussen de diverse processen van streekbeleidsplannen te bevorderen, vraagt de SERV dat de rigide decretale timing⁴ voor de opmaak van een nieuw streekpact/contract wordt versoepeld en dat er meer tijd wordt uitgetrokken voor de streekactoren. Een mogelijke termijn is de opmaak van het streekpact/contract binnen het jaar na de aanvang van de nieuwe lokale legislatuur (1 januari + 1 jaar).

Van de opgenomen projecten moet het in het streekcontract ook duidelijk zijn wie de uitvoerder is, welke middelen hiervoor zullen aangewend worden en binnen welk tijds kader. Dit streekcontract moet periodiek worden hernieuwd.

Voor projecten die zich situeren op Vlaams niveau impliceert dit overleg in een voorafgaande fase (zoals dat vroeger ook het geval was in het streekcharter), zodat ze onder meer via de reguliere departementale programma's kunnen gerealiseerd worden. Voor projecten waar cofinanciering met Europese middelen no-

⁴ Artikel 22, §1, tweede lid bepaalt dat het streekpact ten minste wordt opgemaakt bij de start van een nieuwe ambtstermijn van provincieraad en gemeenteraad.

dig is, dient de garantie te bestaan dat de geselecteerde projecten bij prioriteit zullen geselecteerd en gerealiseerd worden.

De SERV neemt aan dat de relevante streekprojecten in de verschillende streken niet alle kunnen opgenomen worden in het streekcontract of kunnen gerealiseerd worden. Voor relevante streekprojecten die niet in het streekcontract kunnen opgenomen worden, kan een jaarlijks callsysteem worden ontwikkeld waarop betrokken actoren in de regio kunnen intekenen. Uiteraard moet het budget voor deze calls voldoende substantieel zijn, wat zeker ook geldt voor de middelen die men ter realisering van de streekcontracten voorziet

3.2. Een sterker engagement van de Vlaamse en lokale overheid.

Momenteel wordt voor het streekoverleg een belangrijk deel van het sociaaleconomisch middenveld gemobiliseerd en investeert dit middenveld heel wat tijd in overleg, advisering en de opmaak van de streekpacten. Het is dan ook belangrijk dat de resultaten van het sociaaleconomisch streekoverleg door de Vlaamse overheid naar waarde worden geschat.

Uit de SERV-bevraging van 2008 is gebleken dat het Vlaamse engagement als te beperkt wordt beschouwd. De SERV heeft zich altijd verzet tegen een radicale toepassing van het afstoten van de streekontwikkeling door het Vlaamse bestuursniveau. Het streekbeleid belangt ook het Vlaamse niveau aan en de sociaaleconomische ontwikkeling van Vlaanderen wordt mee gestalte gegeven door dit streekbeleid. Daarom dient het engagement van de Vlaamse overheid versterkt te worden, zowel inhoudelijk door de ontwikkeling van eigen beleidsvisies en – in uitvoering hiervan – van streekgerichte beleidsacties, als via de ondersteuning van bottom up ontwikkelde streekprojecten.

De Vlaamse overheid kan dit noodzakelijke engagement opnemen en nakomen door de medeondertekening van het streekcontract.

Naast het engagement van de Vlaamse overheid wijst de SERV ook op het belang van de engagementen van de lokale bestuursniveaus ten aanzien van de in de streekpact/streekcontract gemaakte/te maken strategische keuzes.

Wat de provinciale besturen betreft, mag aangenomen worden dat zij als trekker de in overleg afgesproken engagementen zullen nakomen. Hierbij moet evenwel duidelijk zijn hoe de afspraken leiden tot een afstemming van de betrokken provinciale beleidsplannen. Verder is er de vraag op welke wijze besluiten die ook budgettaire implicaties hebben, worden gehonoreerd.

Ook ten aanzien van de gemeenten stelt zich de vraag of er reële engagementen worden genomen ten aanzien van de realisatie van het streekpact/contract. Zoals bij de provincies stelt zich ook hier de vraag naar de aanpassing van bestaande/nieuwe beleidsplannen en of de gemeenten specifieke budgetten voorzien om die engagementen te kunnen nakomen.

3.3. Een duidelijke taakafbakening in het streekoverleg met behoud van binding tussen SERR en RESOC

De kerntaken van SERR en RESOC zijn terug te brengen tot drie pijlers, namelijk overleg, advies en beleids- en visieontwikkeling in het kader van het streekpact. Het subregionale overleg tussen sociale partners wordt nu vaak doorkruist door concrete adviezen. Dit geldt ook voor de beleids- en visieontwikkeling. Een duidelijke afbakening tussen de verschillende opdrachten dringt zich op.

3.3.1. RESOC als sleutelorgaan voor beleids- en visieontwikkeling

De SERV is van oordeel dat het subregionale tripartiete RESOC-overleg opgewaardeerd moet worden.

De SERV heeft in het verleden steeds de bepalende rol van RESOC inzake beleids- en visieontwikkeling beklemtoond (regierol). Volgens de SERV dient deze rol gewaardeerd te worden door enerzijds RESOC de volle bevoegdheid te geven over de opmaak, opvolging en evaluatie van het streekcontract en anderzijds door samen met VVSG⁵ en VVP⁶ te werken aan een actievere inbreng van de vertegenwoordigers van de lokale besturen. Zoals reeds gezegd, is het voor de SERV noodzakelijk dat de vertegenwoordigers van lokale besturen, binnen hun bestuur, een uitvoerend mandaat hebben. Alleen dan kunnen zij vanuit een lokaal politiek draagvlak participeren.

De rol van RESOC-vergadering op het vlak van beleidsontwikkeling en visievorming slaat volgens de SERV ook op Vlaamse en provinciale dossiers met belangrijke sociaaleconomische impact voor de streek (strategische materies).

Het beklemtonen van de rol van RESOC als sleutelorgaan voor beleids- en visieontwikkeling impliceert voor de SERV dat de uitvoering van het streekpact/streekcontract bij prioriteit wordt toegewezen aan derde partijen (actorrol) en dat de rol van RESOC als sleutelorgaan voor sociaaleconomisch streekoverleg gevaloriseerd en uitgeklaard wordt ten aanzien van die derde partijen. Het komt verder aan de RESOC toe de realisatie van het streekpact/contract op te volgen en te monitoren en hierover signalen te geven aan de bevoegde overheid.

De SERV pleit er tevens voor dat de samenstelling van RESOC een afspiegeling vormt van RESOC, d.w.z. dat de lokale besturen en de sociale partners van de streek – dit moeten dezelfde zijn als de vertegenwoordigers in de SERR-vergadering – als kernleden aanwezig zijn. Daarnaast beslissen de kernleden autonoom en in consensus welke andere stakeholders betrokken worden bij het streekoverleg en leggen daarrond de modaliteiten vast.

⁵ Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

⁶ Vereniging van Vlaamse Provincies

De rol van RESOC als sleutelorgaan voor beleids- en visieontwikkeling moet gepro-
nounceerd worden ten aanzien van andere streekactoren, dit om twee redenen :

- het versterkt hun strategische positionering ten aanzien van de andere streekactoren;
- het bevordert de afstemming met andere tussenliggende structuren. Naar aanleiding van de Vlaams Interne Staatshervorming heeft de Vlaamse overheid een analyse laten maken van de gemeentelijke samenwerkingsverbanden in het kader van de zogenaamde regioscreening. Deze screening heeft uitgewezen dat er tussen het Vlaamse niveau en de gemeenten 2.229 tussenliggende structuren zijn. Het is dus noodzakelijk dat hier maximaal afgestemd wordt en dat de streekvertegenwoordigers van de sociale partners hun overleg hierbinnen duidelijk positioneren.

3.3.2. De SERR als adviesorgaan

De SERV is van oordeel dat het adviesluik best gecentraliseerd wordt binnen een SERR die qua samenstelling een afspiegeling vormt van de SERV, d.w.z. dat de sociale partners van de streek als kernleden aanwezig zijn.. Deze kernleden beslissen autonoom en in consensus welke andere stakeholders betrokken worden bij het streekoverleg en leggen daarrond de modaliteiten vast. De SERV stelt tevens voor om het SERR-voorzitterschap te laten roteren met het voorzitterschap van de SERV.

Wat de concrete organisatie van het bipartiete overleg in de SERR betreft, is de SERV vragende partij dat de SERR's van de streek binnen een provincie worden gestimuleerd om na te gaan of de feitelijke realiteit en werking toelaten om op een hoger schaalniveau specifieke opdrachten af te stemmen, te coördineren en te overleggen.

Een efficiënte adviesverlening veronderstelt dat er een duidelijke structuur wordt aangebracht in de adviesvragen. Voor de SERV is het essentieel dat er onderscheid wordt gemaakt tussen beleidsgerichte adviesvragen en adviesvragen van eerder technische aard. Een screening van de huidige adviesfuncties van zowel SERR als RESOC moet een categorisering van de adviesvragen toelaten.

Tot de categorie van de beleidsgerichte adviezen van de SERR-vergadering behoren volgens de SERV alleszins de krachtlijnen voor de regionale input voor het Jaarlijks Ondernemingsplan van de VDAB, de hoofdlijnen van de convenant tussen ERSV en de Vlaamse overheid en de opname van (sub)regionale sociaaleconomische dossiers op eigen initiatief (bv. advies SERR Vlaams-Brabant over ongekwalificeerde uitstroom).

Meer technische gerichte adviesvragen worden beter binnen een 'technische werkgroep' voorbereid en vervolgens ter bespreking voorgelegd aan de SERR-vergadering.

De SERV wil tenslotte twee belangrijke randvoorwaarden beklemtonen die bepalend zijn voor het succes van de adviesfunctie van de SERR-vergadering. :

- Een effectieve waardering van de adviesfunctie. Inzake arbeidsmarkt is er momenteel de uitgebreide decretaal verplichte advisering rond specifieke dossiers gericht aan de Vlaamse adviescommissie of de betrokken Vlaamse administratie. Daarvan wordt evenwel vastgesteld dat met de adviezen dikwijls geen rekening wordt gehouden. Teneinde regionale aandachtspunten en bekommernissen in het Vlaamse beleid te laten doorsijpelen is een effectieve waardering van de ad-

viesfunctie van cruciaal belang. Zo niet verwatert de adviesprocedure tot een louter formele aangelegenheid en dreigt de streekdynamiek ondermijnd te worden.

- Overzicht over aspecten en het traject van de adviesprocedure. Efficiënt bestuur veronderstelt volgens de SERV dat de Vlaamse overheid zicht heeft op de verschillende aspecten en fases van de adviesprocedure : de adviesvrager, de aard en de inhoud van de adviesvraag (beleidsmatig versus technisch), het tijdstip van de adviesvraag en adviesverlening, het vervoltraject van het advies. Met betrekking tot dit laatste stelt de SERV vast dat hierover geen terugkoppeling is naar de streek. Hij pleit ervoor dat er een werkbaar mechanisme van terugkoppeling wordt ontwikkeld.

3.3.3. Behoud van de binding tussen SERR en RESOC

De binding tussen SERR/RESOC is volgens de SERV het resultaat van een historische evolutie waarbij een integratie werd nagestreefd van het streekoverleg over zowel het economisch streekbeleid als het subregionale arbeidsmarktbeleid. Arbeidsmarkt en economie zijn in belangrijke mate verweven omdat acties of gebeurtenissen op het ene terrein ook een impact hebben op het andere. Daarbij mogen ook de randvoorwaarden (bv. mobiliteit, onderwijs, ...) die mede bepalend zijn voor de arbeidsmarkt en de economische activiteit niet uit het oog verloren worden.

Hierboven heeft de SERV reeds uiteengezet hoe hij de taakafbakening en de samenstelling van de SERR/RESOC ziet. Aangezien zowel SERR als RESOC sociaaleconomische dossiers behandelen en de SERR-leden ook zitting hebben in RESOC, wordt de binding tussen SERR en RESOC op die manier versterkt. Deze verwevenheid maakt tevens een ruimere kennisopbouw en –deling mogelijk.

Economisch beleid, arbeidsmarktbeleid en randvoorwaarden zijn volgens de SERV geen strikt te onderscheiden beleidsdomeinen waarbij het ene een exclusief domein van de RESOC zou zijn en het andere als een prerogatief van de SERR kan worden beschouwd.

3.3.4. ERSV als koepel

De rechtstreekse structurele subsidiëring van de ERSV's vanuit de Vlaamse overheid is de beste garantie dat de bedoelde middelen ook effectief en integraal ingezet worden voor het sociaaleconomische streekoverleg en dat overleg ook gebiedsdekkend in Vlaanderen wordt georganiseerd.

De SERV is er voorstander van dat bottom-up wordt nagegaan of een ERSV, behalve als juridische en financiële koepel, ook kan fungeren als organisatorische koepel. Daartoe dienen de diverse streken van een provincie af te toetsen in welke mate er behoefte is aan en consensus voorhanden is voor dergelijke juridisch, financiële en organisatorische integratie. De SERV pleit er voor dat elke ERSV in een protocol met de RESOC's/SERR's duidelijk aangeeft welke ondersteuning zij zal bieden, hetgeen ook de transparantie van de geldstromen naar deze geledingen ten goede zal komen. Het vergroten van de dynamiek van het streekoverleg door ondersteunende taken vanuit de ERSV en het bevorderen van de transparantie van de beleids- en management-aansturing kunnen belangrijke overwegingen vormen voor de bottom-up aftoetsing naar de draagwijdte van de ERSV-taakafbakening.

3.4. Aandacht voor de grootstedelijke problematiek in het streekcontract

De SERV pleit ervoor dat waar relevant in het streekcontract een luik wordt voorzien waarin de nodige aandacht wordt besteed aan de specifieke problematiek van de grootstad. Eventueel kan geopteerd worden voor een apart stadscontract. De specifieke context betreft enerzijds de verzoening van de prioriteiten op stedelijk niveau met de band van de grootstad met het hinterland en anderzijds de verhouding en de plaats van de SERR en RESOC in het grootstedelijke landschap van veelal sterke actoren. Zoals in de voetnoot wordt verduidelijkt, betreft dit aandachtspunt de grootsteden Antwerpen, Gent en het Vlaams Strategisch Gebied Brussel⁷.

Men kan stellen dat de problematiek van betrokkenheid van gemeentebesturen in de rand mogelijk wat explicieter is dan in andere RESOC gelet op de dimensie van de centrale stad. Daarom is het zinvol om de randgemeenten actief te ondersteunen in hun betrokkenheid bij de RESOC.

Wat de positionering van SERR en RESOC ten aanzien van de andere actoren betreft, moet de aanwezigheid van sterke stedelijke actoren als een troef beschouwd worden.

⁷ Het RSV voorzag in 3 grootstedelijke gebieden: Antwerpen, Gent en Brussel. Ondanks het feit dat Vlaanderen geen gewestbevoegdheden heeft in Brussel, stelde het plan dat liefst 15 gemeenten uit de Vlaamse Rand ruimtelijk tot het 'grootstedelijk gebied Vlaamse rand rond Brussel' zouden kunnen behoren. Een precieze afbakening was voor later. In opdracht van de Vlaamse overheid werd vanaf 2004 een overlegproces gehouden naar de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel. Dat overlegproces resulteerde op 16 december 2011 in een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) voor de afbakening van het Vlaams Strategisch gebied rond Brussel en de aanpalende openruimte gebieden. Bijzondere aandacht ging daarbij naar een gerichte reconversie, verdichting, sanering en optimalisatie van de ruimte voor bedrijvigheid en wonen. In dat GRUP wordt het VSGB tot op perceelsniveau afgebakend. En het plan bevat ook bestemmingswijzigingen en voorschriften voor inrichting en beheer. Het GRUP heeft betrekking op delen van de gemeenten Asse, Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Grimbergen, Halle, Kraainem, Machelen, Sint-Pieters-Leeuw, Steenokkerzeel, Tervuren, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppeem, Zaventem, en Zemst.